

дослідження.

5. Дублювання тематики досліджень [3].

Досягнення високого методичного та наукового рівня наукового дослідження передбачає:

- відбір найбільш актуальної проблематики;
- конкретне й мотивоване обґрунтування визначення стратегії дослідження, його мети, завдань і предмета;
- спрямованість методики й організації дослідження на розкриття нових наукових фактів, закономірностей біологічних явищ;
- коректну організацію та поетапність проведення науково-дослідної роботи на основі системно-структурного підходу;
- визначеність у виборі та застосуванні стандартних методик дослідження [3];

Робота над науковим дослідженням передбачає дотримання логіки дослідження (послідовність і взаємозв'язок складових елементів дослідницької роботи).

Наукове дослідження передбачає реалізацію таких етапів:

1. Визначення проблеми і вибір теми дослідження.
2. Формулювання провідних ідей і гіпотези.
3. Розробка загального плану пошукової роботи.
4. Опрацювання літературних джерел з досліджуваної проблеми.
5. Відбір методів науково-дослідної роботи.
6. Вивчення досвіду та стану справ з практичних питань біології.
7. Розробка теоретичних положень, методики експерименту, програми дослідження.
8. Розробка теоретичних положень.
9. Дослідна робота. Нагромадження емпіричних даних.
10. Аналіз та узагальнення одержаних результатів, формулювання висновків.
11. Літературне оформлення роботи.
12. Впровадження результатів дослідження в практику, оцінка їх ефективності [3].

Отже, однією із головних умов ефективності НДРС у ВНЗ можна назвати правильне, науково обґрунтоване планування дослідження за участю викладачів (вибір теми, мети, гіпотези, об'єкту та предмету дослідження), та чітке дотримання студентами, виконавцями науково-дослідної роботи, логіки наукового дослідження. Обов'язковим є інформаційна і методична підтримка викладачами студентів, що забезпечить ефективність НДРС як форми навчально-виховного процесу.

Література

1. Алексеева О.И. Организация управления научными исследованиями в вузах / О.И. Алексеева, И.Е. Рисин, В.Н. Этингон. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та., 1981. – 87с.
2. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект). – Харків: "ОВС", 2003. – 272с.
3. Основи наукових досліджень – Сайт Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка – http://www.tspu.edu.ua/subjects/72/osnov_nauk_dos/1

ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ФОРМ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Коваль А.А., Чечотіна С.Ю. (Харків, Полтава)

У загальному комплексі підготовки спеціалістів з вищою освітою науково-дослідна робота студентів – один із методів навчання і виховання, який

дає можливість направити науковий і трудовий потенціал студентів на вирішення прикладних завдань [3].

Науково-дослідна робота студентів органічно пов'язана з навчальним процесом і є його продовженням. Форми науково-дослідної і творчої роботи студентів умовно поділені на дві категорії: 1) науково-дослідна робота студентів, введена в навчальний процес; 2) науково-дослідна робота студентів, виконувана поза навчальним часом.

Основними формами науково-дослідної роботи студентів у рамках навчального процесу є: 1) науково-дослідна робота введена в навчальні плани окремим рядком; 2) елементи науково-дослідної роботи при виконанні дипломних і курсових проектів (робіт); 3) елементи науково-дослідної роботи при виконанні лабораторних робіт дослідницького типу; 4) виконання науково-дослідної роботи на практиці; 5) підготовка наукового реферату; 6) студентські наукові семінари; 7) виконання домашніх робіт з елементами творчого пошуку.

Основні форми науково-дослідної роботи студентів поза навчальним часом включають: 1) роботу в студентських гуртках; 2) участь у господарстві-них і держбюджетних науково-дослідних роботах [1].

Така форма науково-дослідницької роботи студентів, як предметні гуртки найчастіше використовуються при роботі із студентами молодших курсів. Керівниками виступають загальнонаукові і загальнотеоретичні кафедри. Науковий гурток є найпершим кроком в науково-дослідницьку роботу студентів, і цілі перед його учасниками ставляться нескладні. Найчастіше, це підготовка доповідей і рефератів, які потім заслуховують на засіданнях гуртка або на науковій конференції. Гурток може об'єднувати як членів групи, курсу, факультету, а іноді – і всього університету.

Формами підбиття підсумків роботи гуртка можуть стати конкурс доповідей, участь в наукових конференціях і наочних олімпіадах, проведення круглих столів, зустрічі з ученими, а так само публікація тез кращих робіт в наукових збірках.

Все сказане про наукові гуртки можна віднести і до проблемних гуртків, але слід врахувати деякі відмінності.

Проблемний гурток може об'єднувати собою студентів різних факультетів і курсів, а так само, якщо при вищому навчальному закладі є такі, коледжів і ліцеїв. Головною може бути поставлена проблема, якою займається науковий керівник гуртка, або будь-яка інша за його вибором.

Проблемні студентські лабораторії відносяться до наступного ступеня складності науково-дослідницької роботи. У них беруть участь студенти починаючи з II курсу. У рамках проблемних студентських лабораторій здійснюються різні види моделювання, вивчення і аналіз документів, програм, ділових ігор, а так само практична допомога підприємствам та господарствам. Робота в такій лабораторії припускає не тільки вивчення і аналіз літератури, скільки постановку експерименту, створення чогось нового. В процесі цієї роботи студент може отримати, за час навчання і роботи в гуртках, знання реалізувати в дослідженнях, що мають практичне значення. Таким чином, робота в проблемній студентській лабораторії – наступний важливий крок до повноцінної науково-дослідної роботи і цінний досвід для подальшої наукової і практичної діяльності [2].

Беручи участь у наукових і науково-практичних конференціях молоді дослідники дістають можливість виступити зі своєю роботою перед широкою аудиторією. Це примушує студентів ретельніше опрацьовувати майбутній виступ, відточує його ораторські здібності. Крім того, кожен може порівняти, як його робота виглядає на загальному рівні і зробити відповідні висновки.

Крім того, якщо в рамках конференції проводиться творче обговорення доповідей, що прослуховують, то з питань і виступів кожен доповідач може черпнути оригінальні ідеї, про розвиток яких в рамках вибраної ним теми він навіть не замислювався. Включається своєрідний механізм, коли одна думка породжує декілька нових.

Отже, окремі форми НДРС можуть застосовуватись у навчально-виховному процесі у ВНЗ з метою зацікавлення студентів, наукового вирішення певних прикладних завдань, вироблення досвіду наукової роботи, участі у наукових зібраннях. Застосування одних форм НДРС можливе на перших курсах, з метою ознайомлення студентів з основами науково-дослідної роботи (предметні та проблемні гуртки), застосування інших форм можливе для студентів більш досвідчених (проблемні студентські лабораторії, участь в наукових і науково-практичних конференціях тощо).

Література

1. Алексеева О.И. Организация управления научными исследованиями в вузах / О.И. Алексеева, И.Е. Рисин, В.Н. Этингон. – Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та., 1981. – 87с.
2. Мараш Я.Н. Студенческий научно-исследовательский кружок. – Минск: Университет, 1989. – 133с.
3. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект). – Харків: "ОВС", 2003. – 272с.
4. Основи наукових досліджень – Сайт Тернопільського державного педагогічного університету ім. В.Гнатюка – http://www.tspu.edu.ua/subjects/72/osnov_nauk_dos/1
5. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посібник для вищих пед. закладів освіти. – К.РННЦ "ДІНІТ", 2000. – 259 с.
6. Советы молодому ученому. Методическое пособие для студентов, аспирантов, младших научных сотрудников, и, может быть, не только для них. – Екатеринбург: Уральское отделение институт экологии растений и животных, 2004. – 62с.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНОГО ПРОФІЛЮ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Ковальова Л.П. (Вінниця)

Вже більше 10 років на природничо-географічному факультеті існують наукові гуртки, проблемні групи з поглибленим вивченням окремих предметів, для організації науково-дослідницьких робіт.

Педагогічний досвід свідчить, що навіть ті студенти, які за своїми особистими та когнітивними особливостями схильні до самостійних наукових досліджень з часом втрачають до них інтерес, якщо не отримують визнання, не відчувають підтримки, зацікавленості у своїй роботі з боку викладачів, студентів.

Більшість студентів потребують у процесі наукової дослідницької діяльності кваліфікованої допомоги, як наукової так і методичної. Саме ці функції виконує науковий гурток або проблемна група.

Науковий гурток, проблемна група – це об'єднання групи студентів зі спільними науковими інтересами під керівництвом викладача для проведення спільних занять переважно практичної спрямованості у сфері цих інтересів.

На факультеті створено і функціонує 6 наукових гуртків та 8 проблемних груп.

Науково-дослідницька робота студентів природничо-географічного факультету ВДПУ ім. М. Коцюбинського

№ п/п	Науковий гурток, проблемна група	профіль	Підрозділ факультету	Науковий керівник
1.	"Олімп"	Група з підго-	Всі кафедри факу-	проф.